

Motion till riksdagen 2018/19:533

av **Lina Nordquist och Helena Gellerman (båda L)**

Låt människor i nöd hittas enklare när de ringer 112

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas huruvida lagen om elektronisk kommunikation kan ändras för att tillåta automatisk positionering vid nödsamtal till polis, ambulans och räddningstjänst och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vintern 2016. En person ringer 112 och berättar att en ung man knackat på och sagt sig ha tappat minnet. Efter ett par minuter avbryter sig personen ”Nu hoppar han på mig här. Ge dig, vad håller du på med!?” Larmoperatören hör tumult och skrik. Sedan blir det tyst. Vare sig 112, polis eller ambulans har adressen till den person som ringde och larmade.

Sommaren 2017. En flicka får en allvarlig allergisk reaktion när hon dricker en fruktsmoothie. Flickan håller på att kvävas, men ambulansen hittar inte fram. Räddningstjänsten berättar efteråt att sådana problem är extra vanliga sommartid, när människor på semester blir akut sjuka och inte kan förklara sin exakta position, eftersom de inte känner till trakten.

Exemplen är många. När en tioårig flicka för några år sedan blev akut sjuk av sin diabetes hittade inte ambulanspersonalen till hennes hus – huset var så nybyggt att det inte hunnit få en gatuadress. Och när gatuskyltar saknades i en småländsk kommun hittade ambulansen inte fram när en man drabbades av en hjärtinfarkt.

Ironiskt nog har detta problem förvärrats med mobiltelefonens intåg. Fasta telefoner är nämligen direkt kopplade till en adress, vilket gör det enkelt för ambulans, polis och räddningstjänst att hitta och hjälpa en människa i nöd. Mobiltelefonen kan ju befinna sig var som helst. Nästan varannan människa i Sverige tror att polis, ambulans och räddningstjänst automatiskt kan se var de befinner sig även om de ringer 112 från sin mobiltelefon. Men lagen om elektronisk kommunikation tillåter inte detta idag.

Larmoperatören får se närmaste mobilmast, men den informationen har en radie på upp till 30 kilometer där den nödställda finns.

”Hur får man hjälp om det saknas gatuadress, i skogen, på sjön, på en åker? Är det verkligen vars och ens skyldighet att konstant hålla reda på gatuadressen där man befinner sig för att kunna få eller kunna ge hjälp om någon händer? Till och med om man har med sig en pejlingsbar mobil och som i mitt fall gps-navigator?” skrev en kvinna till Inspektionen för vård och omsorg, IVO. Hennes fråga är befogad.

Det finns lösningar som helt automatiskt kan ringa in en människa i nöd med en precision på 5–20 meter. Sådan teknik får alltså inte användas i Sverige. Här måste en operatör istället genom samtal med den nödställda ta reda på en så exakt position att det går att larma ut hjälp. Det är inte alltid det lättaste. Alla i nöd kan ju inte ge en exakt vägbeskrivning fram till sitt hus, och alla är naturligtvis heller inte i ett hus – många vet inte exakt var i en stad eller ett skogsområde de befinner sig. Verksamhet har påbörjats där larmoperatören skickar ett sms, så att den nödställda får godkänna att han eller hon hittas, men detta kräver att den nödställda personen har platstjänster påslagna i sin telefon och med lätthet kan använda sina ögon, händer och fingrar för att svara på sms och klicka på länk.

Nio av tio svenskar vill att larmoperatören får deras exakta position automatiskt om de ringer 112. Det visar en undersökning som Ipsos genomfört. Och svenskarna är inte ensamma. Automatisk positionering finns redan i Finland, Belgien, Island, Storbritannien, Irland, Estland, Litauen, Österrike, Slovenien och Nya Zeeland.

Androidtelefoner stödjer automatisk positionering vid nödsamtal och även Iphonetelefoner kommer snart att ha funktionen. Eftersom samtalen spelas in borde ett muntligt samtycke vara tillräckligt för att larmoperatören ska få tillgång till en nödställds position. Det skulle spara tid och ibland vara helt outhärligt för att polis, brandkår eller ambulans alls ska hitta fram. Kort sagt: människor i nöd måste få bästa möjliga hjälp när de ringer 112.

Lina Nordquist (L)

Helena Gellerman (L)